

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Stand van zaken Armoedebeleid
Aanleiding	: Stand van zaken armoedebeleid (inclusief motie en energie)
Datum	: 1-11-2022
Portefeuillehouder	: Margreet de Deugd
Schrijver	: Mariëlle Verhoeve

Geachte leden van de gemeenteraad,

U ontvangt deze raadsinformatiebrief omdat het college u wil informeren over de stand van zaken met betrekking tot het armoedebeleid.

In de raadsvergadering van 6 juli 2022 is een motie van SGP en PVDA aangenomen over onze aanpak armoede.

In deze motie roepen zij het college op om:

1. Voorbereidingen te treffen en scenario's te schetsen voor de langere termijn om adequaat te kunnen reageren als de komende jaren steeds meer inwoners in financiële problemen komen
2. Na de zomer opnieuw om de tafel te gaan zitten met de regisseur en de ondertekenaars van het convenant.
3. Te rapporteren aan de raad wat de stand van zaken is met betrekking tot de armoedeaanpak. Behaalde resultaten van de afgelopen periode met wat gaat goed, wat kan beter, wat moet er nog gebeuren.
4. Actieve inzet voor het bereiken van inwoners die onder armoedegrensleven omdat deze zich niet kunnen melden omdat instanties gewantrouwd worden of dat er mogelijk niet voldoende probleembesef is.
5. Actief in te steken op vroegsignalering, zodat mensen die kampen met armoede accuraat geholpen kunnen worden.
6. De communicatie, zowel fysiek als digitaal, zo in te richten dat eventuele subsidies en toeslagen makkelijk(er) aangevraagd kunnen worden, waarbij eventuele benodigde hulp beschikbaar is.

1 Inleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 "Samen zijn wij Alblasserdam" wordt een aantal accenten benoemd. Een van die accenten is het *Brughuis, verstevigen preventie en daarmee snelle zorg nabij*, waarbij in deze periode specifiek op armoede wordt ingezet.

In het collegeprogramma 2023 "Een fit en groen dorp in de polder" heeft armoede ook de aandacht: *"We zijn een zorgzaam dorp en willen de eigen kracht van onze inwoners verder versterken. We zorgen voor een (ook fysiek) veilige, duurzame leefomgeving. In ons sociale dorp kijken we om naar elkaar, is er een goed werkend sociaal vangnet en biedt de overheid ondersteuning aan hen die onvoldoende zelfredzaam zijn. Zonder doelgroepen uit te sluiten, maken we ons zorgen om onze minima en ouderen. Waar mogelijk bieden wij hen – via onze partners, extra ondersteuning."*

Armoedebestrijding, voorkomen dat inwoners in de armoedecirkel terecht komen en daar waar inwoners in de armoedecirkel zitten een bestendige uitweg bieden, is een belangrijk

onderwerp de komende periode. Want na een daling de afgelopen jaren van het aantal gezinnen dat in armoede leefde (in 2019 7,2%, in 2020 6,8%) is er nu weer een stijging (7,6%) te zien.

Armoedebestrijding is en blijft een belangrijk onderdeel van het 'grotere' minimabeleid. Op dit moment is, vanwege de sterk oplopende inflatie en de torenhoge energiekosten, armoedebestrijding een onderwerp waarop zowel het Rijk, de regio Drechtsteden als de gemeente Alblisserdam elk op hun manier en binnen hun mogelijkheden, veel inspanningen verrichten. Dit tezamen met de aanpak tegen eenzaamheid en het versterken van de mogelijkheden om deel te kunnen nemen aan de samenleving belegd bij het Brughuis.

In deze raadsinformatiebrief worden de 6 punten uit de motie toegelicht; te beginnen met punt 3; (waar komen we vandaan?). Daarna volgen punt 4 en 5 (het bereiken van inwoners), punt 6 (communicatie over de regelingen) en dan punten 1 en 2 (bijeenkomst convenantpartners). Tot slot staan we stil bij een actualiteit; de energiearmoede, waarin de raadvraag wordt beantwoord: is er voldoende gedaan zodat inwoners uit Alblisserdam weten dat zij mogelijk voor een energietoeslag in aanmerking komen en hoe deze aangevraagd kan worden?

2   *Waar komen we vandaan? (punt 3)*

Op 14 mei 2018 is door de gemeente met lokale partners een convenant gesloten ter bestrijding van armoede. Dit convenant bestaat uit vier pijlers te weten; Preventie & Vroegsignalering, Participeren, Ontmoeten en Hulpverlening & Ondersteuning. In bijlage 1 wordt een toelichting gegeven op de resultaten die de afgelopen jaren geboekt zijn in het kader van de uitvoering van dit convenant. In het algemeen kan worden gesteld dat er veel geïnvesteerd is in een goedlopende ketenaanpak, waarin het Brughuis fungeert als centrale toegang voor inwoners die hulp en ondersteuning kunnen gebruiken en het vinden van inwoners die moeite hebben met rondkomen. Het vinden van inwoners die zich in of rond de armoedegrens begeven blijft lastig. Bij paragraaf 3 komt dit terug.

- **Verbinding lokaal regionaal**

Zoals gezegd is de bestrijding van armoede een onderdeel van het minimabeleid. In de BIO van 20 september jl. bent u geïnformeerd over de mogelijkheden die regionale regelingen bieden voor financiële inkomensondersteuning. Een deel van onze armoedebestrijding is de lokale doorvertaling van dat regionale beleid. Maar zoals uit het Armoedeconvenant blijkt, is onze armoedebestrijding meer dan dat (zie de vier pijlers);

- **Vormgeving huidige uitvoering Armoedeconvenant**

In de uitvoering van het convenant heeft de gemeente in eerste instantie het initiatief genomen om de benodigde structuur en eventuele activiteiten van de grond te krijgen (stimulerings- en activeringsrol). Met de komst van het Brughuis gaan de daarin samenwerkende partijen deze rol (bijvoorbeeld bij de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening Vroegsignalering) van de gemeente in de uitvoering overnemen. De rol van de gemeente gaat daardoor verder verschuiven naar regie. Echter, wij blijven de uitvoerende partners intensief volgen en inzetten op het creëren van draagvlak. We zullen ervoor zorgen dat we met hen verbonden blijven, door te investeren in relaties en het overzicht houden zodat we niet te ver van de uitvoering komen te staan. Zodoende kunnen we het proces van regievoering goed blijven uitvoeren. Dit doen we onder andere door het voorzitterschap van het Platform Geldzaken, accountgesprekken met de diverse ketenpartners, het aansluiten bij bijeenkomsten waar inwoners uitgenodigd zijn en het volgen van trends en ontwikkelingen op het gebied van armoede.

3 Het bereiken van inwoners (punt 4 en 5)

Het is en blijft moeilijk om juist die inwoners te bereiken die de diverse regelingen nodig hebben om uit de armoedecirkel te komen of er niet in te belanden. Uit diverse studies komt naar voren dat mensen zich schuldig voelen dat zij in de schulden zijn geraakt, waardoor zij het eerst zelf op willen lossen. Daarnaast speelt schaamte ook een rol, waardoor mensen vaak pas na 7 jaar en/of € 35.000,- schuld hulp zoeken. Energiemaatschappijen, waterleveranciers en zorgverzekeraars zijn signaalpartners in de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening Vroegsignalering. Dit betekent dat bij een maand achterstand de signaalpartners aan de gemeente melden dat er een schuld is, waarop een hulpaanbod volgt.

Het hulpaanbod kan via SMS (bij schuld lager dan € 50,-), via e-mail (bij schuld tussen € 25,- en € 250,-), via brief (bij schuld tussen € 250,- en € 500,-), of via een huisbezoek van lokale partners (bij schulden hoger dan € 500,-). Inwoners zijn overigens niet verplicht om deze vorm van hulp te accepteren.

Het Brughuis is de centrale plek waar vele hulpvragen binnenkomen. Bij de Sociale Basis (maatschappelijk werk-partner binnen het Brughuis) is 13,4% van alle hulpvragen een financiële vraag. Belangrijk is de wijze waarop de triage (via Team Toegang) van de hulpvraag wordt gedaan. Een opvoedvraag over kinderen kan bijvoorbeeld voortkomen uit armoedestress. Het Team Toegang is getraind om de vraag achter de vraag te zien en zo tot de kern van de problematiek te komen. Daarbij wordt het hele systeem (gezin, familie) bekeken; niet alleen of het gezin, familie een onderdeel van het probleem zijn, maar ook of het gezin, familie, buurt een onderdeel van de oplossing kunnen zijn (gezinnen in eigen kracht zetten).

In ontwikkeling is een website voor het Brughuis. De minimaregelingen zullen hier een prominente plaats innemen. Zo ook de sociale kaart "Regelingen voor minima" waarmee duidelijk wordt bij welke organisaties je ondersteuning kunt krijgen bij het aanvragen van de verschillende regelingen. Enkele jaren geleden is een sociale kaart "Regelingen voor minima" in Alblasserdam verspreid (zie bijlage 2). Deze kaart is intussen verouderd en wordt op dit moment vernieuwd en zal in november 2022 gepresenteerd worden. De nieuwe sociale kaart Geldzaken (een andere naam voor bereik van een grotere doelgroep) wordt eind 2022 verspreid onder alle huishoudens in Alblasserdam.

Er is een aantal activiteiten ontplooid om laagdrempelig de zorgmijders/hulpmijders te bereiken. Er heeft een unit op het voedselbankterrein bestaan van september 2021 tot september 2022, waar iedere woensdag tijdens uitgifte voedselpakketten een spreekuur werd gehouden. De spreekuren werden gehouden door de partijen die samenwerken in het platform Geldzaken. Deze pilot heeft opgeleverd dat er draagvlak is gecreëerd bij diverse lokale partijen om niet te wachten totdat cliënten naar hen toe komen maar actief op zoek te gaan naar cliënten. De gemeente gaat in november 2022 een gesprek initiëren met de gebruikers van Nic. Beetsstraat 5 (Voedselbank, Vluchtelingenwerk en visvereniging) met als doel efficiënt gebruik van ruimte zodat het spreekuur mogelijk in pandig voortgezet kan worden. Op 17 oktober, de dag van de armoede, is door het platform Geldzaken al vele jaren een activiteit georganiseerd om het taboe op armoede te doorbreken. Voorbeelden van activiteiten zijn: fototentoonstelling, brief ervaringsdeskundige distribueren en de al eerder genoemde sociale kaart.

Dit jaar is een High Tea georganiseerd (in MFC Maasplein en buurthuis de Pion) door en voor mensen die problemen hebben met rondkomen met een laag inkomen. De bijeenkomst is gebruikt om te luisteren naar inwoners met betalingsproblemen, zodat zij zich gehoord voelen en er vertrouwen is in gemeente en zorgpartijen. Dit verlaagt de drempel om de stap te zetten naar de hulpverlening. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht en als nuttig getypeerd. Om het gesprek aan te blijven gaan met inwoners zullen dergelijke bijeenkomsten vanaf nu een keer

per kwartaal worden georganiseerd.

<https://www.alblasserdamsnieuws.nl/wordpress/2022/10/19/indrukwekkende-verhalen-tijdens-high-teas-in-alblasserdam-op-wereldarmoededag/>.

Ten slotte is in het huidige coalitieakkoord buurtaanpak aangekondigd. De buurtaanpak zorgt voor nieuwe kansen om de doelgroep zorgmijders/hulpmijders te benaderen. Als we het gesprek aangaan over bijvoorbeeld veiligheid in de buurt, of het opknappen van een wijk, kunnen we mogelijk armoede signaleren bij buurtbewoners en hen wijzen op hulp(verlening) Deze buurtaanpak gaan we samen met onze partners zoals SWA en Woonkracht10 vormgeven.

4   *Communicatie over regelingen (punt 6)*

In Nederland zijn de ruim 20 bestaande regelingen diffuus georganiseerd, waardoor het voor de doelgroep lastig is om de (juiste) regelingen te vinden. Bij een minimuminkomen zijn er diverse partijen waarbij je een aanvraag kunt doen om je inkomen te verhogen of kwijtscheldingen aan te vragen. Enkele voorbeelden zijn: Belastingdienst (zorgtoeslag, huurtoeslag, kindgebonden budget), Sociale Dienst Drechtsteden (uitkering, bijzondere bijstand, persoonlijk minimabudget), Stichting Leergeld (vergoeding voor school, sport en culturele activiteiten), Sociale Verzekeringsbank (kinderbijslag), Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (kwijtschelding) en Belasting Samenwerking Rivierenland (kwijtschelding). Door de diversiteit aan partijen is het onmogelijk om de communicatie, zowel fysiek als digitaal, zo in te richten dat eventuele subsidies en toeslagen makkelijk(er) of gebundeld aangevraagd kunnen worden. Waar de gemeente wel invloed op heeft, is het aanbieden van de juiste ondersteuning bij het aanvragen van de regelingen. De partners in het Brughuis hebben de kennis om de inwoners te ondersteunen bij de aanvraag van de diverse regelingen.

5   *Bijeenkomst(en) convenantpartners (punt 1 en 2)*

Gemeente en Schuldhulpmaatje hebben begin 2020 een bijeenkomst voorbereid met alle partners die het Armoedeconvenant hebben ondertekend. Door corona heeft deze bijeenkomst niet plaats kunnen vinden. Op het moment dat kleinere bijeenkomsten wel mogelijk waren, hebben we diverse groepen (raadsleden, diaconaal platform, inwoners) uitgenodigd voor een bijeenkomst rondom een fototentoonstelling met als thema 'doorbreken van armoede'. Vanwege een te beperkt aantal aanmeldingen zijn de bijeenkomsten niet doorgegaan, wel de fototentoonstelling. Deze tentoonstelling is goed bezocht.

Het is de bedoeling om alsnog een bijeenkomst te organiseren met alle ondertekenaars van het Armoedeconvenant. Belangrijk hierin is de timing.

Op 20 september jl. is een BIO gehouden over het nieuwe minimabeleid. Ook lokale partijen sloten hierbij aan. Tijdens deze bijeenkomst is uitleg gegeven over de aard en omvang van de GR Sociaal SDD regelingen en de mate waarin het college en de gemeenteraad invloed uit kunnen oefenen op de inhoud van deze regelingen. Deze BIO is de opmaat voor de nog vast te stellen Verordening Minimabeleid (raadsvaststelling is voorzien in december 2022).

In het tweede kwartaal van 2023 zal duidelijk gaan worden wat de effecten van het nieuwe minimabeleid zijn voor de inwoners van Alblasserdam, en hiermee ook de effecten voor de lokale partners. Dit is een goed vertrekpunt om met alle partners die het armoedeconvenant hebben ondertekend, aangevuld met mogelijk nieuwe partners, een bijeenkomst te organiseren. Deze bijeenkomst zal in het teken van ketenaanpak staan. Kernwaarden zijn

hierbij; vroegtijdige signalering, preventie, laagdrempeligheid, doorbraakmiddelen, vindplaatsen van de doelgroepen, inzet van ervaringsdeskundigen.

Een andere reden om de bijeenkomst in het tweede kwartaal van 2023 te organiseren is dat per 1 januari 2023 enkele Rijksmaatregelen ingaan die de armoede moeten terugdringen. In het huidige regeerakkoord is het bestrijden van armoede een belangrijk onderdeel. Vanuit deze urgentie heeft de minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen een kamerbrief verzonden met daarin aangegeven welke maatregelen per 1-1-2023 ingaan. De WAMS (Wetsvoorstel Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein), Wet Kwaliteitsincasso dienstverlening en kostendelersnorm zijn enkele Rijksmaatregelen die bij kunnen dragen aan het terugdringen van de armoede.

Met de kennis van de uitwerking van de nieuwe Rijksmaatregelen en van het nieuwe minimabeleid kunnen er tijdens de bijeenkomst met de convenantpartners lange- en kortetermijnscenario's geschetst worden om zo adequaat te kunnen reageren op het steeds groter wordende vraagstuk van armoedebestrijding.

Een actualiteit belicht: Energiearmoede

Energiearmoede is een actueel thema. Vele gezinnen kunnen nu of in de toekomst hun energierekening niet meer betalen. In juni 2022 heeft u een via een raadsinformatiebrief de beantwoording 'schriftelijke vragen energiearmoede' ontvangen, waarin de verschillende categorieën en bijpassende bedragen zijn benoemd. In oktober 2022 heeft u een raadsvoorstel ontvangen om, naast de door het Rijk aangewezen groep, ook een energietoeslag van € 300,- toe te kennen aan de groep mensen met een inkomen tussen 120% en 130% van het wettelijk sociaal minimum inkomen. Vele organisaties hebben, ieder op eigen wijze en met eigen bereik, inzet gepleegd om de inwoners uit Alblasserdam te laten weten dat er een mogelijkheid is om in aanmerking te komen voor een energietoeslag.

a _____ Rijksoverheid

De rijksoverheid maakt mensen attent op de energietoeslag via reclamespotjes waarin wordt verwezen naar de website.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/koopkracht/vraag-en-antwoord/hoe-vraag-ik-de-energietoeslag-aan>

Bovendien geldt vanaf 1 januari 2023 een prijsplafond op energie voor alle huishoudens en andere kleinverbruikers. Voor gas wordt het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub. Voor elektriciteit wordt het maximale tarief verlaagd tot € 0,40 per kWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kWh. Voor het energieverbruik boven het plafond betalen huishoudens en andere kleinverbruikers het tarief zoals opgenomen in het energiecontract.

Voor de maanden november en december 2022 is er een vaste korting afgesproken. Om huishoudens begin deze winter al te helpen, ontvangen huishoudens en andere kleinverbruikers in november en december een vaste korting van € 190,- per maand op de energierekening. Deze compensatie is voor alle kleinverbruikers hetzelfde en wordt verrekend via de energieleveranciers.

b Sociale Dienst Drechtsteden

De Sociale Dienst Drechtsteden heeft een websitepagina die verwijst naar de energietoeslag.

<https://www.socialiedienstrechtsteden.nl/nieuws/eenmalige-energietoeslag-voor-huishoudens-in-de-drechtsteden>

Aantallen Alblasserdam	Wie	Hoe	hoeveel
452	Bijstand, IAOW, IOAZ, Bbz	automatisch	1300,-
279	Tot 120 %	aanvragen	1300,-
57	120% en 130 %	aanvragen	900,-
788	Uitgekeerd		

De energietoeslag kan nog aangevraagd worden tot 31 december 2022.

c Lokale partijen

Bibliotheek Aanzet houdt spreekuren om inwoners van Alblasserdam te ondersteunen bij het aanvragen van de energietoeslag.

Het platform Geldzaken brengt iedere maand digitaal een nieuwsbrief uit met onderwerpen die interessant zijn voor mensen met een minimuminkomen. In de nieuwsbrief van juni 2022 heeft de energietoeslag de aandacht gehad.

Op 16 september en 17 oktober 2022 heeft het Brughuis een bijeenkomst over energietoeslag georganiseerd. Er is een presentatie gehouden over wie er voor in aanmerking komt en hoe de toeslag aangevraagd kan worden. De bekendmaking van de bijeenkomst gebeurde onder andere via (klant)contacten in het Brughuis en betrokken partners, een poster bij het Brughuis, social media, websites en de gemeentepagina in de Klaroen. Het AD heeft een artikel besteed aan de bijeenkomsten die in Alblasserdam worden georganiseerd in kader van de 'dag van de armoede'.

Lokale partijen geven aan dat ze ondersteuning hebben geboden bij het aanvragen van de energietoeslag. Het Brughuis heeft 57 aanvragen ondersteund en Schuldhulpmaatje 1.

Het Brughuis, Woonkracht 10, Drechtse Stroom en de gemeente organiseren op 1 december 2022 in MFC Maasplein voor de buurt Kinderdijk een bijeenkomst over energiearmoede. Deze bijeenkomst is gericht op verlaging van energielasten. De vrijwilligers van Drechtse Stroom geven een presentatie over welke maatregelen er zijn. Woonkracht 10 en gemeente zorgen voor gratis kleine energiebesparende middelen (radiatorfolie, tochtstrips). Als inwoners deze niet zelf kunnen plaatsen, zijn vrijwilligers en vakmensen van Woonkracht 10 beschikbaar om te helpen. Deze bijeenkomst is een pilot. Wordt de bijeenkomst goed bezocht dan wordt dit concept ook in andere wijken toegepast.

Tot slot

In deze raadsinformatiebrief is een beeld geschetst van de ontwikkelingen in het afgelopen jaar en een korte vooruitblik beschreven. Echter, gemeente en netwerkpartners zijn ervan doordrongen dat er in de komende jaren een grote opgave ligt als het gaat om het armoedevraagstuk. Het is duidelijk dat er gewerkt moet worden vanuit een goedlopende ketenaanpak, waarin het Brughuis de spilfunctie vervult. Zodat iedere inwoner van de gemeente Alblasserdam, die in armoede leeft of dreigt te gaan leven, de passende ondersteuning krijgt. Het is evident dat armoedeaanpak een langetermijninspanning vergt. Daarnaast is het van

belang dat men zelf binnen het eigen netwerk en omgeving mogelijkheden en ondersteuning voor hun situatie opzoeken en ontvangen. Om de cirkel van armoede te doorbreken zullen zowel op het gebied van voorlichting en communicatie als compensatie de nodige maatregelen (zoals energietoeslag) getroffen dienen te worden. Deze maatregelen gelden ook voor werkende mensen die onder de armoedegrens dreigen te zakken als gevolg van de gestegen energieprijzen en de hoge inflatie. Voor mensen zonder werk is het eveneens nodig om te blijven investeren in het versterken van de arbeidsmarktpositie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de secretaris
S. van Heeren

de burgemeester
J.G.A. Paans

Bij deze Raadsinformatiebrief horen de volgende bijlagen:

- 1) Toelichting resultaten armoede in kader van convenant.
- 2) Regelingen voor minima.